Πόλεμος, ακροδεξιά και πολιτική ρευστότητα: Ποια η απάντηση της Αριστεράς;

Μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και κατά τη διάρκεια του ψυχρού πολέμου, υπήρξε μία ισορροπία τρόμου ανάμεσα στις υπερδυνάμεις. Συνεπακόλουθη συνέπεια ήταν η αρχή της μη αλλαγής συνόρων, μετά από συμφωνίες μοιράσματος του κόσμου σε ιμπεριαλιστικά στρατόπεδα από συμφωνίες όπως εκείνη της Γιάλτας. Όμως αυτή η κατάσταση αμφισβητήθηκε. Αρχικά την δεκαετία του ‘90 με την κατάρρευση του κρατικού καπιταλισμού του Ανατολικού Μπλοκ, όπου πρώην σοβιετικές δημοκρατίες όπως η Λετονία, η Εσθονία, η Λιθουανία, η Γεωργία και άλλες αυτονομήθηκαν και έγιναν ανεξάρτητα κράτη. Επίσης διαιρέθηκαν περιφερειακές δυνάμεις όπως η Γιουγκοσλαβία. Ακολούθησε η περίοδος της λεγόμενης παγκοσμιοποίησης. Η πτώση της ισχύος της Ρωσίας οδήγησε στην στρατιωτική και οικονομική μονοκρατορία των ΗΠΑ που επέβαλε τα υπάρχοντα σύνορα, προχώρησε σε επέκταση του ΝΑΤΟ και εξασφάλισε για κάποιες δεκαετίες μια σχετική γεωπολιτική σταθερότητα. Ταυτόχρονα όμως εκείνη την περίοδο οικονομικά αναδύθηκαν και ισχυροποιήθηκαν μεγάλες περιφερειακές δυνάμεις όπως η Κίνα και η Ινδία και συγκροτήθηκε η συμμαχία των BRIGGS. Έτσι η τρίτη φάση που ζούμε μέχρι και σήμερα τα τελευταία 10-15 χρόνια είναι η αμφισβήτηση αυτής της γεωπολιτικής σταθερότητας και της μονοκρατορίας των ΗΠΑ και η ανάδυση ενός πολυπολικού κόσμου. Ενός κόσμου ο οποίος εδράζεται στον ανταγωνισμό των ΗΠΑ με την Ρωσία και την Κίνα όσο και στην ανάδυση και ενίσχυση του ρόλου περιφερειακών δυνάμεων που τείνουν να αυτονομούνται στην ευρύτερη περιοχή τους.

Πολυπολικός κόσμος

Έχουν υπάρξει λοιπόν αλλαγές τελευταία και στα σύνορα και στις γεωπολιτικές ισορροπίες και ένα κραυγαλέο παράδειγμα αυτής της συνθήκης είναι η Ουκρανία με τον πόλεμο που ξεκίνησε ή καλύτερα αναγκάστηκε να ξεκινήσει η Ρωσία για να σταματήσει την επέκταση του ΝΑΤΟ. Ένα άλλο παράδειγμα αυτής της συνθήκης είναι η ισχυροποίηση της Τουρκίας και η σχετική ανεξαρτητοποίησή της από τη δύση, τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ. Αυτό αποτυπώθηκε με την εισβολή της Τουρκίας στην Συρία με τον τακτικό Τουρκικό Στρατό, εναντίον των Κούρδων στα σύνορα με την Τουρκία αλλά και τελευταία με τον ρόλο της Τουρκίας στην ανατροπή του Άσαντ μέσω του Συριακού Εθνικού Στρατού (SNT) που είναι τροφοδοτούμενος και υποστηριζόμενος από την Τουρκία. Πρόκειται για την δεύτερη δύναμη μαζί με την HTS του Αλ Τζολάνι που έπαιξε ρόλο στην ανατροπή του καθεστώτος του Άσαντ. Ένα άλλο παράδειγμα της αλλαγής στον ρόλο των περιφερειακών δυνάμεων είναι σχετική αυτονόμηση του Ισραήλ από τις ΗΠΑ όσον αφορά την έκταση του πολέμου τόσο στη Γάζα όσο και στην ευρύτερη Μέση Ανατολή. Τελευταίο επεισόδιο της επιθετικότητας του Ισραήλ είναι η εισβολή του στρατού του στην ουδέτερη ζώνη των υψιπέδων του Γκολάν και μέσα στη σειριακό έδαφος και οι πολλαπλού βομβαρδισμοί θέσεων του Συριακού Στρατού εντός της Συρίας μετά την πτώση του Άσαντ. Άλλα επεισόδια αμφισβήτησης του status quo είναι η κρίση Κίνας-Ταϊβάν του απειλεί να ταράξει την στρατηγική, οικονομική και πολιτική σταθερότητα σε μία πολύ ευαίσθητη περιοχή.

Σε πάρα πολλά μέτωπα λοιπόν υπάρχουν αδιέξοδα, έτσι ώστε διάφοροι αναλυτές να έχουν αρχίσει να μιλάνε για τον τρίτο παγκόσμιο πόλεμο που κατ’ άλλους θα ξεκινήσει σύντομα και θα είναι συνολικός και κατ’ άλλους έχει ήδη ξεκινήσει και ζούμε κάποιες πρώτες φάσεις ή επεισόδιά του. Χαρακτηριστικός είναι ο πόλεμος στην Ουκρανία. Ενώ καταρχάς φάνηκε μετά από ένα πρώτο διάστημα εισβολής της Ρωσίας ότι θα οι ΗΠΑ-ΝΑΤΟ θα μπορούσανε να γονατίσουν οικονομικά και στρατιωτικά τη Ρωσία, τελικά δεν ήταν τόσο απλό. Σήμερα μιλάμε για μία κατάσταση που η Ουκρανία

θέλει να μπει στο ΝΑΤΟ αλλά δεν την βάζουν για να μην διαταράξουν περαιτέρω τη σχέση τους με τη Ρωσία και ανατραπούνε εύθραυστες ισορροπίες. Κι’ ενώ ο Τραμπ είχε υποσχεθεί ότι θα σταματούσε τον πόλεμο πριν ακόμα αναλάβει την εξουσία με την εκλογή του, τώρα υπόσχεται ότι θα τον σταματήσει μέσα σε κάποιους μήνες μετά την ανάληψη της προεδρίας. Και παρά τη χρήση των πυραύλων των ΗΠΑ από την Ουκρανία του Ζελένσκι, ο τελευταίος πια δημόσια αποδέχεται απώλεια εδαφών της Ουκρανίας προκειμένου να υπάρξει κάποια είδους εκεχειρία, ενώ ο ρωσικός στρατός συνεχίζει να προελαύνει.

Αν αυτά γίνονται στην Ουκρανία ένα άλλο κραυγαλέο παράδειγμα αδιεξόδων των μεγάλων δυνάμεων είναι η Συρία με την πτώση του καθεστώτος Άσαντ μετά από 54 χρόνια. Μια πρώτη λάθος εξήγηση είναι ότι πίσω από τον Αλ Τζολάνι υπήρχε η υποστήριξη των ΗΠΑ του Ισραήλ και των μυστικών τους υπηρεσιών. Όμως στην πραγματικότητα ΗΠΑ και Ισραήλ μόλις πρόσφατα και κατόπιν εορτής είναι που επιχειρούν να εξημερώσουν τον Αλ Τζολάνι. Όταν μέχρι πριν λίγες εβδομάδες τον θεωρούσαν τρομοκράτη συνεργαζόμενο με την Αλ Κάιντα και ακόμα και μετά την κατάληψη της εξουσίας από την HTS, τη μία μιλάνε με καλά λόγια και την άλλη τον θεωρούν κίνδυνο για τον Ισραήλ και τα συμφέροντά του στην ευρύτερη περιοχή. Στην πραγματικότητα πίσω από την κατάρρευση του καθεστώτος στρατιωτικά είναι περισσότερο η Τουρκία με τον SNA και την αντιπαράθεσή της με τους Κούρδους που την έκαναν να συμμαχήσει με τον Αλ Τζολάνι, παρά οι ίδιες οι ΗΠΑ που διατηρούν μόνο 900 μισθοφόρους στη Συρία ή το Ισραήλ του Νετανιάχου.

Ένας δεύτερος μύθος που υπάρχει μέσα στην αριστερά είναι ότι η κατάρρευση του Άσαντ έγινε λόγω της αναζωπύρωσης μιας αρχικά γνήσιας λαϊκής επανάστασης από το 2011 μέσω του στρατού του Αλ Τζολάνι και τον συμμάχων του. Και αυτό είναι μακριά από την πραγματικότητα. Είναι τεράστια και δικαιολογημένη η χαρά του κόσμου στη Συρία όταν μετά από 54 χρόνια στυγνής χούντας αυτή

καταρρέει, όμως αυτό δεν σημαίνει ότι ο κόσμος ήταν αυτός που με την δράση του έριξε το καθεστώς. Ο στρατός των ισλαμιστών του HTS είναι ένας οργανωμένος στρατός αλλά δεν είναι λαϊκός στρατός. Ο κόσμος στην Συρία ήταν ηττημένος από την βίαιη καταστολή της εξέγερσης του 2011 και μόλις τώρα είναι που ξεμουδιάζει και ξαναβγαίνει στο δρόμο με διαδηλώσεις, με απεργίες σε κάποιους τομείς, με δημιουργία συνδικάτων σε κάποιους χώρους.

Στην πραγματικότητα οι λόγοι της κατάρρευσης του Άσαντ είναι δύο: Ο πρώτος είναι η υποχώρηση της Ρωσίας και του Ιράν από τις θέσεις που κατείχαν μέσα στη Συρία με μεταφορά στρατού και εξοπλισμού εκτός Συρίας, λόγω της Ουκρανίας αλλά και με την ανάγκη υποστήριξης της Χεσμπολάχ από το Ιράν. Ο δεύτερος λόγος είναι ότι πλέον ο ίδιος ο Άσαντ δεν είχε ερείσματα μέσα στην Συριακή κοινωνία και το καθεστώς του ήταν απομονωμένο τόσο μέσα στο λαό, όσο όμως και από κομμάτια του ίδιου του κράτους, του στρατού και των κρατικών υπηρεσιών της Συρίας.

Πολιτική ρευστότητα

Έτσι λοιπόν με τρανταχτά τα παραδείγματα Ουκρανίας και της Συρίας, τα γεωπολιτικά αυτά αδιέξοδα που αντιμετωπίζουν οι μεγάλες δυνάμεις αντανακλώνται και στην πολιτική ρευστότητα στο μέσα στην ίδια την δυτική κοινωνία. Σημαντικότερο παράδειγμα είναι η εκλογή του Τραμπ. Η εκλογή Τραμπ είναι αποτέλεσμα του εθνικού οικονομικού προστατευτισμού που έχουν επιλέξει σημαντικά τμήματα της άρχουσας τάξης παγκόσμια ως μέθοδο ανάκαμψης των κερδών τους εν μέσω του ανελέητου διεθνούς ανταγωνισμού. Επίσης εντάσσονται στο διεθνές ρεύμα της ανόδου της ακροδεξιάς. Γιατί δεν είναι μόνο η Αμερική αλλά και η Γερμανία όπου κατέρρευσε η κυβέρνηση υπό το βάρος των οικονομικών αδιεξόδων και της πολιτικής πίεσης του Afd. Είναι και η Γαλλία όπου είναι πολύ αμφίβολο αν θα σταθεί ο Μπαϊρού – ο δεύτερος διορισμένος πρωθυπουργός μειοψηφίας από τον Μακρόν – μετά την πτώση του προηγούμενου πρωθυπουργού Μπαρνιέ, όταν

εκείνος επιχείρησε να περάσει από τη Βουλή έναν προϋπολογισμό λιτότητας. Είναι η Νότια Κορέα όπου το πραξικόπημα που επιχειρήθηκε από τον δεξιό πρόεδρο στο όνομα του «εθνικού κινδύνου» από τη Βόρεια Κορέα απέτυχε αλλά ο πραξικοπηματίας ποτέ δεν συνελήφθη γιατί υποστηρίχτηκε από κομμάτια του στρατού και της αστυνομίας. Ήταν μία χούντα στο φόντο της εκλογής του Τραμπ, που είχε άμεση σχέση με τη στρατηγική σημασία της Νότιας Κορέας για τις ΗΠΑ και την περικύκλωση της Κίνας. Χαρακτηριστικό της πολιτικής κρίσης είναι πως ο επίδοξος πραξικοπηματίας, ο Γιούν Σανγκιόλ, είπε ότι έκανε το πραξικόπημα διότι η αντιπολίτευση της χώρας είναι επικίνδυνη και παίζει το ρόλο της Βόρειας Κορέας! Ευτυχώς, ο βασικός παράγοντας αποτροπής της χούντας ήταν οι απεργίες και οι διαδηλώσεις του κόσμου που ανάγκασαν τους βουλευτές να μπούνε στη βουλή και να αρνηθούν το στρατιωτικό νόμο, όταν οι στρατηγοί μια χαρά υπάκουαν στις εντολές του πραξικοπηματία, το ίδιο και η αστυνομία. Η Νότια Κορέα δείχνει επίσης ανάγλυφα πόσο ρευστή είναι η κατάσταση σε περιοχές κλειδιά για τον παγκόσμιο ιμπεριαλισμό, ενώ μια άλλη περίπτωση πολιτικής κατάρρευσης είναι η Αυστρία όπου ο πρόεδρος της δημοκρατίας έδωσε εντολή σχηματισμού κυβέρνησης στο ακροδεξιό FPO που δημιουργήθηκε από τα υπολείμματα του ναζισμού το 1956 και κρατάει μέχρι σήμερα. Το FPO πήρε 29% στις τελευταίες εκλογές και του δόθηκε η εντολή σχηματισμού κυβέρνησης μετά από ασυμφωνία των μεγάλων κομμάτων: του δεξιού κόμματος και των σοσιαλδημοκρατών, των οποίων η ασυμφωνία πηγάζει από το γεγονός ότι τα επόμενα χρόνια στους προϋπολογισμούς πρέπει να γίνουν περικοπές δεκάδων δισεκατομμυρίων Ευρώ για να κλείσουν τα ελλείμματα που έχει αυτή τη στιγμή η χώρα.

Ακροδεξιά

θα πρέπει λοιπόν να δούμε τους λόγους που ανεβαίνει η ακροδεξιά διεθνώς. Σίγουρα η πρώτη επιφανειακή εξήγηση είναι ο «αέρας» που φέρνει για τους κάθε λογής ακροδεξιούς η εκλογή Τραμπ, με τον Ίλον Μασκ να τοποθετείται δημόσια υπέρ του Afd

και τις ΗΠΑ να καλούν τους ακροδεξιούς όλου του πλανήτη να παρακολουθήσουν την ορκωμοσία του νέου προέδρου. Ο δεύτερος πολύ ουσιαστικότερος λόγος είναι η στροφή τμήματος της άρχουσας τάξης διεθνώς στον εθνικό προστατευτισμό ως απάντηση στις προκλήσεις στην κρίση που δέχονται μεγάλες και μικρότερες περιφερειακές δυνάμεις από την Κίνα, την Ρωσία και τη συμμαχία των Briggs. Ο τρίτος λόγος ανόδου των ακροδεξιών είναι η πολιτική στροφή των αρχουσών τάξεων και των ίδιων των mainstream κομμάτων διαχείρισης στον εθνικισμό, τον μιλιταρισμό, τον ρατσισμό και τον σεξισμό, ως απαραίτητο πολιτικό συμπλήρωμα σε τέτοιες περιόδους όξυνσης των ανταγωνισμών. Αυτή είναι ταυτοχρονα η απάντηση στις εναλλακτικές των συνδικάτων, των κοινωνικών αντιστάσεων και της αριστεράς που από την άλλη μεριά του εκκρεμούς διεκδικούν αυξήσεις μισθών, δημόσιες επενδύσεις, αύξηση αντί για μείωση του κοινωνικού κράτους. Τέταρτος λόγος για το εύφορο έδαφος στην ακροδεξιά είναι ασφαλώς η ήττα της ρεφορμιστικής αριστεράς ήδη από το 2015. Στην ελλάδα το ζήσαμε αυτό με τον ΣΥΡΙΖΑ αλλά ισχύει και διεθνώς, αν δει κανείς την κρίση κομμάτων σαν το Podemos, το Die Linke κ.λ.π. Ο τελευταίος λόγος είναι η αδυναμία της επαναστατικής αριστεράς να αποσπάσει τμήματα της δυσαρέσκειας του κόσμου από τον ρεφορμισμό παρά την ήττα του ίδιου του ρεφορμισμού, της κωλοτούμπες του και τη διάψευση προσδοκιών των λαϊκών τάξεων.

Ένα ερώτημα που πρέπει να απαντήσουμε τέλος για την ακροδεξιά στροφή είναι αν υπάρχει φασιστική απειλή. Αν η Χρυσή Αυγή μπορεί να επιστρέψει ως Σπαρτιάτες, Κασιδιάρηδες ή οτιδήποτε άλλου είδους μόρφωμα. Στην πραγματικότητα δεν πρόκειται για άμεσο κίνδυνο, σημαντικότερο από την καταστολή και τις διώξεις ενός αυταρχικού κράτους όπως τις ζούμε σήμερα, γιατί δεν υπάρχει σήμερα τέτοιο αντίπαλο δέος από τα αριστερά ώστε να χρειάζεται στην αστική τάξη να κάνει μάγκες τους φασίστες προκειμένου να αντιμετωπίσει αυτό τον εξ’ αριστερών κίνδυνο. Όμως το σύστημα συντηρεί τους φασίστες στη γωνία για το μέλλον για κάθε πιθανή εξέλιξη. Άρα υπάρχει λόγος να συνεχίζουμε τις αντιφασιστικές κινητοποιήσεις, αναδεικνύοντας ταυτόχρονα τις

σχέσεις και τις ιδεολογικές συγγένειες ανάμεσα στην ακροδεξιά με τη γραβάτα και στα καθάρματα των νεοναζιστών που αυτή τη στιγμή βρίσκονται στο περιθώριο.

Αντικαπιταλιστική Αριστερά

Είναι φανερό πως χρειάζεται η ισχυροποίηση ενός άλλου τύπου αριστεράς, αντί για την συμβιβασμένη ρεφορμιστική ή/και αστική «κεντροαριστερά» της ήττας και των απογοητεύσεων. Μια αντισυστημική και μάχιμη δύναμη που δεν θα υποκύπτει στο πλαίσιο διαχείρισης του συστήματος και στα δυσβάσταχτα μέτρα που επιβάλλει στην εργατική τάξη και στα λαϊκά στρώματα. Μπορεί όμως να ισχυροποιηθεί μια τέτοιου τύπου αριστερά και να πετύχει νίκες; Ναι. Ένα μικρό παράδειγμα των ευκαιριών της περιόδου είναι η επιτυχία του δημοτικού σχήματος της Ανατρεπτικής Συμμαχίας στον δήμο της Αθήνας. Από τη δική μας μεριά λοιπόν πιστεύουμε πως υπάρχει το έδαφος στη βάση ενός μεταβατικού αντικαπιταλιστικού προγράμματος ρήξης να συγκροτηθεί ένα ευρύτερο αντικαπιταλιστικό μέτωπο που να υπερβαίνει κατά πολύ την ΑΝΤΑΡΣΥΑ και τις υπόλοιπες επιμέρους δυνάμεις της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς ώστε να είναι ορατό και να υποστηριχθεί από ευρύτερες λαϊκές δυνάμεις. Για να γίνει κάτι τέτοιο χρειάζονται κάποιες βασικές προϋποθέσεις: Πρώτα πρώτα χρειάζεται η προγραμματική ακαμψία της επαναστατικής αριστεράς που θα συγκροτήσει αυτό το μέτωπο ώστε να μην στοιχηθεί μαζί με ρεφορμιστικές, κεντροαριστερές, κεϋνσιανές και άλλες «προοδευτικές» δυνάμεις στο όνομα του ελάχιστου κοινού παρονομαστή, του «μικρότερου κακού» στο πολιτικό πεδίο. Εκλογικές συμμαχίες και πολιτικές ανασυνθέσεις των επαναστατών με κομμάτια του ρεφορμισμού οδηγούν – όπως αποδείχτηκε περίτρανα και στην περίπτωση του ΣΥΡΙΖΑ – σε απογοητεύσεις και ήττες. Όμως το δεύτερο σκέλος μιας πετυχημένης επαναστατικής τακτικής είναι η απαραίτητη ευελιξία στην τακτική με την οποία δίνουμε τις μάχες στο πεδίο της συμμαχίας των δυνάμεων της εργασίας και των αγώνων, στα συνδικάτα, στο αντιπολεμικό, το αντιρατσιστικό, το

αντιφασιστικό και το γυναικείο κίνημα ώστε αυτά να έχουν αποτέλεσμα. Για παράδειγμα μια συμμαχία με τον κόσμο του ΠΑΜΕ στα συνδικάτα όπου η αντικαπιταλιστική αριστερά είναι ισχυρή έχει ήδη πάρει σάρκα και οστά στους ντελιβεράδες και στην εκπαίδευση και έχει αποδώσει καρπούς και νίκες. Αντίστοιχα στα κινήματα όπως π.χ. των Τεμπτών, στο αντιρατσιστικό, ή υπέρ της Παλαιστίνης χιλιάδες άνθρωποι έχουν βαδίσει μαζί με την αντικαπιταλιστική αριστερά για διάφορα αιτήματα. Μια τέτοια ενιαιομετωπική τακτική είναι απαραίτητη για να μπορέσουμε να κερδίσουμε συνολικότερα στις επαναστατικές ιδέες ένα μεγάλο τμήμα του κόσμου της αντίστασης που μπορεί να έχει αυταπάτες για το ΚΚΕ, τον ΣΥΡΙΖΑ ή για άλλα κόμματα που μένουν στη μέση του δρόμου. Όμως είναι διατεθειμένο να δώσει τις μάχες μαζί μας όταν νιώθει ότι τα κόμματα που ψηφίζει δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες αντίστασης στο σύστημα που σήμερα απαιτεί η συγκυρία. Ένα ευρύ αντικαπιταλιστικό μέτωπο δυνάμεων λοιπόν με αυτή την τακτική μπορεί να δώσει κοινωνικές και πολιτικές απαντήσεις, απολύτως χρήσιμες και αναγκαίες την ώρα που τα παλιά δεδομένα κλονίζονται και ο κόσμος αναζητά νέες διεξόδους και πολιτικές απαντήσεις.